

V I N N Ý

K M E N

číslo 29

*Občasník Brněnské diecéze
Církve československé husitské*

srpen / 2019

„Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.“

J 15,5

Obsah

Úvodní slovo (<i>M. Kubíček</i>)	4
Dnešek jako příležitost ke smíření (<i>R. Váňová</i>)	6
Listopadové časy (<i>M. Kubíček</i>)	8
Výročí z nejsmutnějších (<i>M. Kubíček</i>)	10
V bezpečí dědečkova požehnání (<i>přeložila R. Váňová</i>)	12
1. pražská defenestrace – začátek boje za Boží Pravdu (<i>J. Sladký</i>)	14
Rozhovor s Marcelem Sladkowským (<i>M. Kubíček</i>)	17
Náboženská obec ve Zlíně	19
Setkání mladší mládeže (<i>A. Richterková</i>)	20
Víkendovka v Litomyšli (<i>Jerguš Dovala</i>)	23
Doporučujeme... ..	25
Výročí a narozeniny	31
Datový plán	32

Úvodní slovo

Milí přátelé,

dostáváte do rukou nové, v pořadí již dvacáté deváté číslo našeho diecézního „občasníku“ Vinný kmen. Vychází sice ještě v době, kdy je léto v plném proudu, ale svým obsahem už sahá spíš do času podzimního, až k závěru církevního roku; a tomu odpovídají i některé články a zamyšlení.

Celý tento ročník, to znamená příslušná tři čísla, jsme se rozhodli dát pod společného jmenovatele a tímto jmenovatelem je Svoboda. Nejde samozřejmě o nic náhodného, výročí, která právě s tímto pojmem souvisí, bylo víc než dost (a to ještě není konec!). Nový a nečekaný rozměr to všechno ve společnosti dostalo také v průběhu jara a začátku léta (a také, věřme, ještě není konec!), tématu svoboda byla rovněž věnována synoda duchovních naší diecéze na začátku června, takže jsme se opravdu snažili věnovat tomuto zásadnímu problému velikou pozornost.

Věnovali jsme se tomu tedy dost, sledovali jsme dění v našem národě, mnozí jsme se událostí i sami zúčastňovali, ale nevím, zda jsme dostatečně přemýšleli nad tím, co v této věci může udělat církev (a protože církev není nikdo jiný než my, tak konkrétněji: co v této věci můžeme udělat my jako církev).

A já si myslím, že odpověď na tuto otázku zase není tak složitá. Církev by totiž měla vždycky stát na straně pravdy. Ovšem právě tohle se může jevit jako problém. Současná doba totiž odsunula otázku pravdy do oblasti velmi relativních a tvárných pojmů. „**Co je pravda?**“ Tato Pilátova otázka ožila nebývale. Pravda přestala existovat a v potaz je brán toliko „názor“. A každý má přece právo na svůj názor, že?

Jenomže to neznamena, že by pravda byla zrušena, že by existovat přestala. To jenom pár chytráků začalo tuto hloupost účelově rozhlášovat, no a řady tupců ji bezmyšlenkovitě papouškují.

Ne, my křesťané samozřejmě nejsme „majiteli“ pravdy, tento přešlap se v dějinách církve projevil vícekrát a vždycky s tragickými důsledky. Ale naším posláním je k pravdě ukazovat, protože opravdu nikdy být přítomna nepřestala. Když zalistujeme v evangeliích, tak najdeme několik příkladů, které se tohoto tématu týkají. Hlavně je to u Jana (ale to snad ani netřeba připomínat). Za všechny chci teď připomenout známý Ježíšův výrok: **„Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.“** Zde je bezprostředně propojena svoboda s pravdou, a právě to je nesmírně důležité. **„Nikdy jsme nikomu neotročili,“** oponují posluchači. **„Každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu,“** odpovídá Ježíš. Jakákoli špatnost, lež, podvádění, nenávist spoutává a zotročuje především toho, který se jí dopouští. Jen pravda osvobozuje.

Když ztotožníme pravdu s Kristem, znamená to především uvědomit si, jak on sám za všech okolností jednal. Nenalezneme ani stopu po lži, podvádění, nečestném jednání, prospěchářství, jen lásku. **„Láska nejedná nečestně,... nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy,“** píše apoštol Pavel. A taková by měla být církev.

My dnes jen těžko můžeme vytáhnout na něco jako „křížovou výpravu ve jménu Pravdy“, ale můžeme, anebo spíš musíme, adresně ukazovat na podvodníky a lháře, kterým nejde o nic než o moc (ostatně jako téměř kdykoli v dějinách, stačí si jen přečíst evangelium...).

A to je, řekl bych, asi tak všechno, čeho je nejenom teď, ale neustále zapotřebí.

Miroslav Kubíček
šéfredaktor VK

Dnešek jako příležitost ke smíření

biblické zamýšlení

On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá, on jest filavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži.

Ko 1,15-20

Když přišli na místo zvané Lebka, ukřižovali ho tam, i ty zločince – jednoho po pravici a druhého po levici. Ježíš tehdy řekl: „**Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co dělají!**“ Lk 23,33-34 (B21)

Blíží se závěr církevního roku. Možná cítíme potřebu ohlédnout se za tím, co bylo, zhodnotit, zúčtovat. Chtěli bychom vkročit do adventu lehkým krokem. Při takovém pohledu do minulosti ovšem často vyplují negativní vzpomínky, kritika, snad i odsouzení toho, co bylo špatně. Jindy nás přemůže smutek, že něco bylo, a už není. Často jsou to naše vlastní selhání, co nás trápí. Kéž bychom místo smutku, ukřivdnosti či zloby uměli prožívat víc vděčnosti! Vzorem nám můžou být Izraelci, kteří nepřestávají po generace děkovat Hospodinu za vyvedení z Egypta.

To bylo ohlížení se do minulosti. A jak je to s vyhlížením budoucnosti? Tady jsme zase náchylní strachovat se toho, co nás v nadcházejícím čase čeká, jak to vše dopadne, jestli to a to zvládneme. Anebo se necháme unášet vlastními představami o krásné budoucnosti bez ohledu na to, jestli jsou reálné. Jako bychom neznali Boží zaslíbení a neuměli vložit budoucnost do jeho rukou – budoucnost jednotlivců i budoucnost církve.

A tak přemítáme o minulosti a budoucnosti, zapojujeme přespříliš svůj rozum a city, chtěli bychom mít vše pod kontrolou. Ale spousta věcí, vztahů zůstává nedořešených. Naše víra prochází vzestupy a pády. Věžíme buďto kdesi vzadu, nebo zas v nedohledných zítřcích, a zapomínáme žít svou víru právě dnes.

Ponořme se do Pavlova hymnu o Kristu, jak je zaznamenán v Listu Koloským. Je to úchvatná oslava Toho, kdo nás převyšuje, a přitom je nám docela blízko. Zkusme se vžít do té apoteózy a zpívat ji ve svém srdci spolu s apoštolem! Oslavovaný je tu pro nás právě teď. A stále přináší zprávu o smíření. V tuto chvíli nepotřebujeme znát nikoho a nic jiného.

„Budte jako děti“, čteme v Písmu. Všimněme si, že malé děti žijí naplno v přítomnosti. Netrápí se minulostí, ani nechápu tak abstraktní pojem, jakým je budoucnost. V daném okamžiku pláčou nebo se radují nebo něco obdivují nebo klidně spí. Nedovedou se dlouho zlobit. A důvěřují tomu, kdo je jim nablízku a projevuje jim lásku.

My samozřejmě nejsme dětmi. Naše víra neumí být tak prostá – vycházející přímo ze srdce. Máme rozum, zkušenosti, Bibli a učení církve. Snažíme se co nejlíp porozumět Bohu a plnit jeho vůli. Syn Boží pro nás udělal to největší, co je možné. Až zase budeme mít na jazyku odsouzení nějaké hrubé špatnosti, vzpomeňme na našeho Spasitele. Ten, když umíral, místo toho, aby proklínal své katy, prosil za ně slovy: **„Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co dělají!“**

Když toto přijmeme v hloubi duše, najdeme smíření s Bohem i s lidmi a přestanou nás trápit i naše vlastní selhání. Ani strach z budoucnosti už nás nemusí oslabovat. Dnešek je tu jako velký dar, a proto ho prožívejme s důvěrou a vděčností.

Radana Váňová
jáhenska ve Zlíně

Listopadové časy

Ten předposlední měsíc kalendářního roku a poslední v roce církevním, ten jinak šedivý, pochmurný a bezbarvý čas, s sebou nese co do obsahu mnoho zajímavého i důležitého.

Kdysi, jako dívka školou povinná, jsme jej prakticky zahajovali v podvečer dne sedmého lampionovým průvodem, abychom projevíli svou oddanou sounáležitost s výročím tzv. Velké říjnové socialistické revoluce (jistě si vzpomínáte na ten úžasný výrok z Černých baronů: „Povel na zahájení VŘSR vydal soudruh Lenin, který tak zmátl politicky zatuchlý carský režim, protože ten povel místo v říjnu vydal až začátkem listopadu.“)

Ale jinak to listopadové dění nebylo ani v nejmenším humorné. Při demonstracích k 28. říjnu 1939 bylo střelbou zraněno devět demonstrantů a zabit dělník Václav Sedláček, po dvou týdnech zemřel na následky zranění student medicíny Jan Opletal. Jeho pohřeb přerostl v protiněmeckou demonstraci, na kterou nacisté reagovali do té doby bezprecedentní vlnou represálií: 17. listopadu bylo bez soudu popraveno 9 studentských funkcionářů a dalších 1200 studentů bylo deportováno do koncentračních táborů. České vysoké školy byly uzavřeny a zůstaly tak až do konce války.

Tento den, tedy 17. listopad, byl pak vyhlášen jako „Mezinárodní den studentů“. Proč zrovna tento nic neříkající název? Snad proto, aby bylo zamaskováno, že to zásadní a jediné, oč tehdy lidem šlo, byla svoboda? Pojem svoboda byl po celých čtyřicet let vůbec velmi nebezpečný a jen s výhradami oficiálně snášený. Po víc jak čtyřicet let...

Ovšem jak 28. říjen, tak i 17. listopad přichází chtě nechtě rok co rok. A nastane čas, kdy už je nelze zglajchšaltovat tak, jak by si vládnoucí moc přála. Aneb, jak říkával můj dědeček, všech-

no trvá, než se ztrhá. 17. listopad 1989 byl dnem, kdy k tomu došlo. To už nebyl „Mezinárodní den studentů“, to bylo stejně jako v roce 1939 volání po svobodě. A ta vládnoucí moc si to uvědomila velice dobře, právě proto poslala proti pokojné demonstraci své ozbrojenice. Mohlo to být mnohem horší, armáda měla pohotovost, naštěstí povel vydán nebyl.

Svoboda přišla... Raději bych ale napsal, že svoboda „přišla“ – protože postupem času víc a víc vycházelo najevo, že si s ní nevíme rady. „Češi, nekradte tady!“ – to bylo první, co nás vítalo v rakouských a německých obchodech, když se nám otevřely hranice. Socialistické myšlení („kdo nekrade – okrádá rodinu“), které v nás po dlouhých čtyřech desetiletích dokonale zapustilo kořeny, nelze vymýt za pár týdnů. No a těch, kteří si se svobodou nevědí rady dodnes, kteří nechápou, že svobodu nelze oddělit od odpovědnosti, snad ani neubývá. Přijatelnější se mnohým zdá vláda pevné ruky, než břímě svobody, než zodpovědnost za sebe sama.

Po třiceti letech už můžeme nejenom rekapitulovat, ale hlavně (**hlavně!!!**) hledat cestu, kudy dál. A právě letos, v tom kulatém výročí, se nám tato velmi, velmi naléhavá otázka otevírá dokořán. Je to výzva pro každého z nás, a já (a zdaleka nejen já) prosím, nepromarněme ji, jde o svobodu – jde o všechno!

No, vraťme se ještě na závěr k těm kulatým výročím, kterých je, jak vidno, v listopadu požehnaně. Snad nejdřív stojí za připomínku jeden z našich národních paradoxů: těm zmiňovaným událostem z listopadu 1989 předcházelo v našem ateistickém národě slavné svatořečení Anežky České. Svatořečil ji 12. listopadu papež Jan Pavel II. I tato událost významně pohnula našimi dějinami (ale samozřejmě bez souvislostí nebylo ani dění v okolních státech východního bloku, především je třeba zmínit pád Berlínské zdi a události s tím spojené).

Po generální stávce 27. listopadu 1989 padla vláda komunistů, 29. byl z ústavy vyškrtnut článek o „vedoucí úloze strany“, 10. prosince byla vytvořena vláda „národního porozumění“.

A pak, prakticky o Vánocích (jak symbolické!; tehdy se ovšem Vánoce psaly v duchu vládnoucí ideologie ještě s malým „v“), 29. prosince 1989, byl prezidentem Československé socialistické republiky zvolen donedávna ještě politický vězeň Václav Havel. Jednomyslně, poslušně, hlavně ale ještě hodně ustrašeně ho tenkrát zvolili poslanci tzv. „nejvyššího zákonodárného orgánu“. Něco tak absurdního by nevymyslel snad ani on, světově uznávaný klasik absurdního dramatu. Ale to už překračujeme časový rozměr našeho občasníku, to se už vlastně odehrálo na začátku církevního roku následujícího...

Miroslav Kubíček
farář na Starém Brně

Výročí z nejsmutnějších

Této vzpomínce jsem dal takový název zcela záměrně, mám totiž na mysli 21. srpen 1969. Ano, je možno namítnout, že ten předcházející 21. srpen, tedy roku 1968, byl daleko smutnější, neboť jsme byli přepadeni a okupováni, přesto ale ten v roce následujícím považuji za smutnější, ba tragičtější.

V tom osmašedesátém se totiž národ dokázal spojit, stál za svými představiteli a byl odhodlán nenechat se zlem a násilím přemoci. Jenomže uplynul sotva rok, z okupace se stala „bratrská internacionální pomoc“, ti, kterým jsme tak věřili, selhali a zklamali nejvíc, dalo se do pohybu cosi, čemu se pak absurdně říkalo „normalizace“.

A pak přišel ten 21. srpen 1969, první výročí okupace. Tehdy se ještě naposled národ vzchopil a chtěl veřejně a otevřeně vyjádřit, že s nastalým stavem nesouhlasí. Bylo to ale nejenom násilně potlačeno, navíc tentokrát už do lidí nestříleli cizí okupanti, nýbrž vlastní lidé. Právě to byl ten tragický okamžik, kdy se v národě všechno zlomilo a nastal čas pasivity a pokrytectví. „Normalizace...“

Novinář a scénárista Vladimír Kučera k tomu napsal ve svém fiktivním dopise Janu Palachovi:

„Když na nás zdejší vůdčí kolaboranti poslali tanky, obrněné transportéry a pod Cukrákem stály houfnice namířené na hlavní město, začali občané, přepadení fyzly, milicionáři a československou „lidovou“ armádou v její největší akci od roku 1945, stavět barikády a bránili se zběsilému násilí. Byli bití, zavíráni bez soudu, pět z nich hrdinští milicionáři zavraždili. Bohumil Siřínek, František Kohout, Stanislav Valehrach, Vladimír Kruba, Danuše Muzikářová. Tu zastřelili zezadu. Pachatelé nebyli nikdy vypátráni. Příslušníci zasahujících jednotek, možná i vrazi těch pěti, byli vyznamenáni a odměněni věcnými dary, včetně hodinek.“

Mrtví ze srpna 1969, myslím, zasluhují stejně jako Ty, Jane Palachu, místo v pantheonu českých hrdinů. Položili život stejně jako kupříkladu Jan Opletal. Při protestu proti zhanobení své vlasti. Bohužel málo se o nich mluví a ví. Jako bychom chtěli ten ostudný srpen 1969 vymazat ze své historie.“ (*Převzato z knihy esejů Aby bylo jasno, nakl. Togga 2018. Žel, Vladimír Kučera, kterého jsme znali především z jeho skvělého pořadu Historie.cs na ČT 24, před nedávnem v pouhých 72 letech zemřel.*)

Teď už je, předpokládám, jasné, proč toto výročí řadím mezi ta nejsmutnější...

Miroslav Kubíček

V bezpečí dědečkova požehnání

Vzpomínka na chvíle u čaje

Když jsem chodívala vždy v pátek odpoledne po škole na návštěvu ke svému dědečkovi, býval už v kuchyni jeho domu prostřený stůl k čaji. Můj dědeček měl zvláštní způsob servírování čaje. Nebyly tu žádné hrníčky, podšálky, ani cukřenka či nádobka na med. Naléval do čajových skleniček přímo ze stříbrného samovaru. Napřed se musela dát do sklenice lžička, jinak by mohlo tenké sklo prasknout. A dědeček také nepil čaj tak, jak to dělali rodiče mých přátel. Dal si vždycky kousek cukru mezi zuby a pak pil neslazený horký čaj ze skleničky. A já jsem to dělala jako on. Tento způsob pití čaje se mi líbil mnohem víc než způsob, jakým jsem musela pít čaj doma. Když jsme vypili čaj, postavil dědeček vždycky na stůl dvě svíčky a zapálil je. Potom promluvil několik hebrejských slov s Bohem. Někdy říkal ta slova nahlas, ale většinou jednoduše zavřel oči a mlčel. To jsem věděla, že hovoří s Bohem ve svém srdci. Seděla jsem a trpělivě čekala, protože jsem věděla, že přichází nejlepší okamžik týdne.

Když dědeček skončil svůj rozhovor s Bohem, obrátil se ke mně a řekl: „Pojď sem, Nešumele.“ Postavila jsem se před něj a on mi položil jemně ruce na hlavu. A pak začal Bohu děkovat za mne, že jsem, a za to, že on se mohl stát dědečkem. Potom mluvil o různých věcech, které se mi během týdne přihodily, a vyprávěl Bohu něco opravdového o mně. Každý týden jsem čekala, co to tentokrát bude. Když jsem během týdne něco provedla, pak chválil moji odvalu přiznat se. Když se mi něco nepodařilo, pak vyjádřil ocenění, jak moc jsem se snažila. Když jsem jen krátkou chvíli spala bez světla noční lampičky, pak chválil moji statečnost, že jsem spala ve tmě. A potom mi dal své požehnání a prosil ženy, které jsem znala z jeho vyprávění – Sáru, Ráchel, Rebeku a Leu, aby na mne dávaly pozor.

Tyto krátké momenty během celého mého týdne bývaly jedinou chvílí, kdy jsem se cítila opravdu bezpečná a svobodná. V naší rodině lékařů a zdravotních sester panovalo neustálé úsilí, abychom se ještě víc učili a ještě víc znamenali. Vždy tu bylo ještě něco víc, co by člověk měl znát. Nikdy nebylo dost. Když jsem jednou přišla domů po školním testu s výsledkem 98 bodů ze sta, ptal se mě otec: „A co je s těmi zbývajících dvěma body?“ Během celého dětství jsem neustále doháněla ty dva body. Avšak můj dědeček se o takové věci nestaral. Jemu stačilo jen, že jsem. A když jsem byla u něj, pak jsem s jakousi absolutní jistotou věděla, že má pravdu.

Můj dědeček zemřel, když mi bylo sedm let. Až dosud jsem nežila ve světě, v němž by on nebyl, a bylo pro mě moc těžké, žít bez něj. Díval se na mne způsobem, jak to nedělal nikdo jiný. A nazýval mne zcela zvláštním jménem – „Nešumele“, což znamená „Milovaná dušička“. Teď už tu nebyl nikdo, kdo by mi tak říkal. Zpočátku jsem měla strach, že když mě on neuvidí a nebude o mně vyprávět Bohu, kdo jsem, že se jednoduše ztratím. Ale časem jsem začala chápat, že se jakýmsi tajuplným způsobem učím vidět sebe jeho očima. A že být jednou požehnána znamená být požehnána navždy.

O mnoho let později, když moje matka ve vysokém věku překvapivě začala sama rozsvěcovat svíce a rozmlouvat s Bohem, vyprávěla jsem jí o tomto žehnání a co to pro mě znamenalo. Tu se smutně usmála a řekla mi: „Žehnala jsem ti každý den tvého života, Ráchel. Jenom jsem neměla tu moudrost, abych to vyslovila nahlas.“

Rachel Naomi Remen
Z němčiny přeložila Radana A. Váňová

(Autorka je lékařka a profesorka klinické medicíny v San Francisku. Text je převzat z knihy: Liebe zum Sein, Geschichten, die der Seele gut tun. Arbor Verlag 2010.)

1. pražská defenestrace – začátek boje za Boží Pravdu

Jiří Sladký

V předvečer revoluce

V letošním roce 2019 si připomínáme velmi významné výročí. 30. července totiž uplyne přesně 600 let od realizace 1. pražské defenestrace, která znamenala začátek husitské revoluce. Je škoda, že výročí dnes není příliš reflektováno, snad proto, že se nehodí do současného oficiálního politicko-společenského směřování.

Podívejme se nejprve na události předcházející této akci. Po smrti mistra Jan Husa jsou Čechy pobouřeny. Kostnický koncil navíc „nesprávně analyzoval situaci v „kacířské zemi“ a dalšími neuváženými kroky teď jitrí čerstvou ránu.“¹ Rozesílá listy jednotlivým stavům, ve kterých nabádá k vymýcení rozšiřujícího se „kacířství“. Jenže v Čechách Husa za kacíře považuje málokdo, navíc se šíří přijímání podobojí, což je další rána pro představitele římské církve.

Konečně v měsíci září roku 1415 posílá česká a moravská šlechta protestní list proti upálení mistra Jana Husa, k němuž připojuje svoji pečeť 452 pánů z celého království, mezi nimiž nechyběl ani nejvyšší purkrabí Čeněk z Vartenberka.² Kostnický koncil přirozeně reaguje zostřením nastoupeného směru. Posílá do Čech biskupa Jana Železného s mandátem tvrdě postihovat všechny „kacíře“, navíc

Mistr Jan Hus

¹ HORA P., Toulky českou minulostí, 2. díl, Brno 1991, s. 261.

² Viz blíže VAVŘINEC Z BŘEZOVÉ, Husitská kronika, Praha 1979, s. 11.

je vyhlášen zákaz přijímání podobojí a nad Prahou opět vyhlášen interdikt, který však dodržovali pouze „machometáni“, jak se tehdy říkalo odpůrcům kalicha a učení mistra Jana Husa.³

Přirozeně dochází k prvním ozbrojeným úderům – „machometánští“ kněží jsou vyháněni ze svých far a na jejich místa dosazení duchovní husitské strany. Vlna nepokojů se pochopitelně rozšiřuje i na venkov. Kostnický koncil reaguje opět po svém – nejprve povolává k odpovědnosti všechny české pány, kteří podepsali protest proti Husovu upálení, jistěže se k soudu nikdo nedostaví, a pak dokoná další zločin. Koncil pošle na hranici mistra Jeronýma Pražského, přítele a kolegu Jana Husa. V této době se také římská církev už začne ohlížet po světském spojenci, římském a uherském králi Zikmundovi, se kterým začíná projednávat nutnost křížové výpravy proti Čechům.

Jeroným Pražský

Události se začínají velmi rychle šířit. Pražská univerzita v září roku 1416 vydává provolání o bezúhonnosti učení a života Jana Husa a Jeronýma Pražského a následující rok v březnu pak schvaluje přijímání podobojí včetně přijímání maličkých. Koncil obratem zakazuje pražskému vysokému učení konat přednášky, udělovat vědecké hodnosti a pořádat disputatione.⁴ Činnost univerzity je tím oficiálně zastavena, přesto pokračuje dále jako univerzita národní bez církevního schválení.

³ Srv. TAMTÉŽ, s. 22.

⁴ HORA P., Toulky českou minulostí, s. 264.

Důležitou událostí v této době je volba jediného papeže, která se uskutečnila v listopadu roku 1417, kdy byl zvolen kardinál Colonna jako papež Martin V. Tím skončilo papežské schizma a díky tomu mohl být kostnický koncil roku 1418 rozpuštěn. Předtím ovšem ještě stihl vydat několik ustanovení odsuzujících Jana Husa, Jeronýma Pražského⁵ a vůbec požadující bezpodmínečnou kapitulaci husitů. A opět míří do Čech list hrozící trestnou křížáckou výpravou.

Na konci roku 1418 papež Martin naléhá na krále Zikmunda, aby už neotálel a vydal se do Čech v čele křížáckého vojska ztrestat „kacířské“ Čechy. Ten však zatím tlačí na svého slabošského bratra, českého krále Václava IV., aby si ve své zemi udělal pořádek. Václav moc dobře ví, že cokoliv udělá, bude to špatně. A tak v únoru roku 1419 dosazuje zpět římské kněze do far obsazených husity a lidem podobojí nechává v Praze pouze tři kostely. To opět vyvolává demonstrace, neklid a násilí, takže lidé začínají chodit na bohoslužby ozbrojeni. Na venkově pak stoupenci kalicha konají masové poutě pod širým nebem,⁶ aby nemuseli poslouchat kázání nenáviděných římských kněží.

To se však již blížíme k našemu datu 30. července 1419. O průběhu 1. pražské defenestrace si budeme vyprávět v druhém pokračování tohoto článku.

⁵ Viz VAVŘINEC Z BŘEZOVÉ, Husitská kronika, s. 28-29.

⁶ Srv. TAMTÉŽ, s. 29.

Rozhovor s Marcelem Sladkowským

Rozsah tvých činností je opravdu široký, prakticky neustále se pohybuješ mezi Zlínem, Brnem a Prahou, vedle aktivní účasti v domovské zlínské náboženské obci pracuješ v diecézní radě v Brně, ale pak především jako církevní archivář při Ústřední radě CČSH v Praze. Jak to zvládáš, hlavně ale v čem z toho všeho vidíš centrum své práce?

No jo, to máš pravdu, vedu takový kočovný život, který se mi (zatím) daří zvládat asi taky proto, že mám celkem tolerantní ženu a hodné děti, co se těší na tatínka, když přijede s velkým batohem z Prahy. Tam také nyní cítím hlavní centrum a smysl své práce, v zachování a zpřístupnění historické paměti církve. Z tohoto hlediska je na tom ústřední archiv v pražských Dejvicích relativně dobře, i když i tam máme rezervy zejména ve spolupráci se státními archivy, která by nám pomohla archiv víc zprofesionalizovat a otevřít veřejnosti. O poznání horší je to na úrovni diecézí a náboženských obcí, tam jde nezhřídko o holou záchranu dokumentů před zničením, pakliže už není pozdě. Což taky znamená být víc v terénu, z pražské kanceláře se toho moc neovlivní.

Ale on ten potulný život je i v mnohém zajímavý, umožňuje poznávat nová místa, nové lidi, srovnávat. Takže je pak třeba patrné – i když nechci paušalizovat – jak jsou lidé na Moravě oproti Čechám srdečnější, možná vstřícnější, a určitě zbožnější. Určité situace, které zažívám v našich sborech v Praze či v Čechách, by na Moravě nebyly myslitelné.

Takže se na Moravu a do Brna vracím rád a snažím se pro svou diecézi konat, co je v mých silách. I když to například zrovna v diecézní radě není jednoduché: v posledních asi pěti letech zažíváme v souvislosti s odlukou církve od státu enormní nárůst eko-

nomické agendy, ve které – přiznám se – někdy plavu. I tady nás čeká nezbytná profesionalizace, a já jsem rád, že v brněnské diecézní kanceláři je už v plném proudu. Stávající model církevní správy daný ústavou a řády je za současného stavu komplikovaný a nepružný, v ledasčem překonaný. Nelze ho jednoduše smést ze stolu, ale výrazné úpravy budou nutné.

V rámci své činnosti archiváře (jak v diecézi, tak na ÚR) ti prochází rukama nesmírné množství dokumentů. Stalo se ti někdy, že bys narazil na něco mimořádně zajímavého a cenného, ba dokonce na opravdový unikát?

Já jsem spíš rád, když třeba na některé faře narazím na ucelený a pečlivě opatrovaný soubor písemností, ze kterého poznám, že místní si historie své náboženské obce a tím pádem díla svých předků, které je v těch papírech zachyceno, váží. Takový archiv jsem viděl nedávno třeba ve Žďáru nad Sázavou a měl jsem z něj upřímnou radost. Takto upravený archiv pak také snáze uchová i nějakou tu „zajímavost“ či „unikát“, které jsou samozřejmě taky vděčné. Vzpomínám, s jakým respektem pracovníci Národního muzea vloni při přípravě výstavy ke 100 letům Československa v našem ústředním archivu procházeli dokumenty z ledna 1920 vážící se ke zrodu ČČS, nebo s jakým zalíbením se probírali naši sbírkou liturgických rouch z té doby.

Blíží se sté výročí naší církve. Účastníš se z titulu své funkce příprav? Jistě budou k této příležitosti vydány nějaké publikace. Spolupracuješ na tom nějak?

No ovšem, dělá na tom, kdo má ruky a nohy, a jistě nejenom na ústředí církve. Jde o historické výročí, takže je nasnadě, že archiv je zapojen naplno. Skoro celý loňský rok nám zabrala příprava publikace ***Sbory Církve československé husitské – architektonické***

dědictví našich regionů, která vyšla v týmové spolupráci s ČVUT. Z mého pohledu je ale výsledek rozpačitý, je v ní vedle řady cenných informací taky nemálo... jak to říct slušně... „nedotažených“ kapitol. Víc radosti jsem zažil s knížkou ***Kvasice. Příběh husitské farnosti***, kterou jsem taky vloni dokončil, možná až na to, že se o ní moc neví. Ale troufám si tvrdit, že jde o cenný příspěvek k regionální i církevní historiografii. No a teď už s kolegou a skvělým člověkem Martinem Jindrou pilně sbíráme materiál ke Slovníku osobností CČSH, který by měl vyjít v červnu příštího roku. Stovky hesel, skoro nevyčerpatelné množství podkladů, koordinace externích dopisovatelů... Ale já věřím, že výsledek bude stát za to, když ukážeme, kolik lidí za uplynulé století, od těch z velkých dějin až po ty drobné a všelijak už zapomenuté, tak či onak svázalo svůj osud s naší církví.

Děkuji za rozhovor,

Miroslav Kubíček

Náboženská obec CČSH Zlín

Náboženská obec byla ustavena v roce 1935. Vystřídalo se zde několik duchovních, v prvním období to byl především Ferdinand Valík (*do roku 1973*). Od roku 1974 zde působil farář Ladislav Kopecký, a to až do své smrti v roce 2007.

Po delším hledání bohoslužebného prostoru zakotvila náboženská obec v evangelickém kostele. Pro potřeby farního úřadu byl v devadesátých letech zakoupen baťovský půldomek, který v současné době slouží i jako byt faráře Zdeňka Kovalčíka.

Ve Zlíně také žije penzionovaný farář a básník Zdeněk Svoboda, který je i ve svých 92 letech stále literárně aktivní.

Setkání mladší mládeže

Letošní setkání mladší mládeže CČSH se tradičně uskutečnilo v průběhu pololetních prázdnin. Ve čtvrtek 31. ledna se 35 účastníků i animátorů ze všech koutů České republiky (Brna, Hodonína, Bruntálu, Olomouce, Prostějova, Přerova, Blanska, Prahy, ...) sešlo na faře v Libině. První společnou aktivitou byla večere a hned po ní následovaly hry, které nebyly vůbec seznamovací 😊 .

Ráno jsme zahájili rozcvičkou. Měli jsme na výběr z drsnácké rozcvičky venku a písničkové rozcvičky uvnitř. Jedno ráno mohli také dobrovolníci starší 10 let vstát už v 5 hodin a zúčastnit se spirituální rozcvičky a pokud vydrželi až do konce, byli sladce odměněni. Každé ráno a večer jsme měli společné modlitby, na kterých jsme porovnávali texty z Bible a Parabible a přemýšleli nad nimi. Každá modlitba byla provázaná písničkami. K nejoblíbenějším patřili Chvalte služebníci a Hewenu šalom alejchem.

V pátek dopoledne jsme vyrazili na čerstvý vzduch a užili si sněhu. Jezdili jsme na lopatách, igelitech, bobech, koulovali jsme se, stavěli sněhuláky a hráli hry. Odpoledne jsme měli za úkol vytvořit ve skupinkách návrh města a vše, co by ideální město mělo mít (jako bychom si stavěli vlastní vysněnou Babylonskou věž – tedy město, kde je naprosto vše ideální z pohledu člověka). Páteční večer jsme uzavřeli detektivní hrou, která byla propojena s tématem

celého setkání: Tower to heaven (Věž do nebe). Úkolem bylo najít zloděje peněz na stavbu Babylonské věže. Z holek a kluků se tak rázem stali mladí detektivové, kteří měli za úkol zajistit místo činu, sejmout otisky prstů a vyslechnout podezřelé. Nakonec, když jsme dali hlavy dohromady, zloděje jsme odhalili.

V sobotu jsme ve skupinkách sepsali vše, co dohromady umíme a dozvěděli se tak zajímavé věci o ostatních, jako například, že jsou mezi námi tací, kteří se věnují akrobacii (abychom si připomněli dary od Pána Boha a v čem je unikátnost každého jedinečná a lepší než případná strojová podřízenost Babylonskému režimu 😊).

Odpoledne jsme se šli projít po Libině. Během procházky jsme hráli kolíčkovanou, cukr-káva-limonáda, utíkali jsme z pevnosti a jinou zase dobývali. Večer se konal Důstojnický ples, na kterém se tancovalo, zpívalo, soutěžilo a smálo.

Ještě ten den přijeli další účastníci strávit s námi alespoň sobotní večer a neděli, spolu s farářkou pro mládež Silvií Kamanovou, která nám v neděli posloužila Božím slovem. Abychom biblický text všichni lépe pochopili, zahráli jsme si malé divadlo. Po společné bohoslužbě následoval oběd, balení a focení. Potom přišla nejsmutnější část. Loučení.

Byl to úžasný čas strávený s báječnými lidmi a věřím, že nejsem jediná, kdo to tak cítí.

Anna Richterková, Olomouc (17 let)

Víkendovka v Litomyšli

22. až 24. března

Brněnské společenství “Ve středu na Čáře” uspořádalo víkendové setkání pro mládež v Litomyšli. Setkání bylo v podobném duchu jako tradiční setkání “Napůl” (konává se mezi velkými setkáními mládeže), nebo víkendovka v Hodoníně v prosinci 2017.

Asi 20 mladých lidí nejen z brněnské diecéze přijelo do krásné Litomyšle. Tam se nám dostalo vřelého přijetí od tamního faráře, emeritního biskupa bratra Štěpána Kláska, jeho manželky i celé náboženské obce.

Na programu byl výlet po okolí, hra zaměřená na poznání historického centra Litomyšle, přednáška o tamním rodákovi Bedřichu Smetanovi, společné modlitby nebo improvizované biblické divadlo. Měli jsme i dostatek volného času, pro sdílení, diskuse a hraní na kytaru.

Obzvlášť krásná byla nedělní bohoslužba, kterou jsme mohli prožít s místním sborem.

Celý víkend byl nádherný, prožívali jsme opravdu požehnaný čas s mladými lidmi a krásné společenství jsme měli i s tamním sborem. A navíc celá Litomyšl s jejími historickými budovami mě prostě okouzila. Věřím, že jsme si to všichni užili. Těším se na příště!

Jerguš Dovala

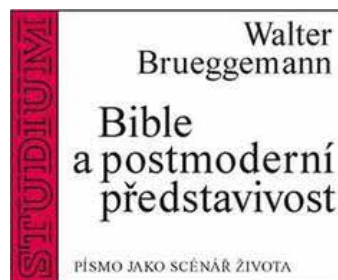
Doporučujeme...

Letní knihovnička Vinného kmene...

Walter Brueggemann

**Bible a postmoderní představitost.
Písmo jako scénář života.**

Praha, Vyšehrad 2016

Waltera Brueggemanna (nar. 1933), amerického evangelického teologa a biblistu, lze bezesporu počítat mezi nejvýznamnější současné americké starozákonníky. Jeho přístup lze negativně označit jako kritiku klasické historicko-kritické metody, pozitivně jako rétorickou kritiku. Nedávno se mi dostalo do rukou české vydání jeho drobné knížečky „**Bible a postmoderní představitost. Písmo jako scénář života.**“ (Praha, Vyšehrad 2016). Na cca 150 stránkách Walter Brueggemann představuje svá základní teologická a filosofická východiska. Kniha mne doslova nadchla. Poskytla mi množství úlevné a osvobozující inspirace. Vřele doporučuji nejen těm, kdo kážou a vykládají při různých příležitostech Písmo, ale také všem, jimž není lhostejný osud biblického poselství v církvi a ve společnosti.

Po důkladné analýze současné situace (rozpad moderny v oblasti morálně-teologické i ekonomicko-politické) se autor zabývá otázkou, jak dnes pracovat s Biblií a vykládat ji.

Jak naznačuje již název knihy autor přistupuje k Bibli jako k „odvážnému alternativnímu rozvrhu světa.“ Bible tak má obrovský potenciál podnítit lidskou imaginaci. Základní přístupy aplikuje na konkrétních textech a tématech Starého zákona.

Bible dává člověku odvahu vidět svět novým způsobem („vzdorosvět evangelijní představivosti“). Jde o to, co biblický text „udělá se čtenářem“. Velmi mne např. oslovil mimo jiné obraz Písma jako „hromady kompostu“, který poskytuje „materiál“ k novému životu (105). Bible v mysli pozorného čtenáře – posluchače vytváří živiny k novým formám života.

Walter Brueggemann píše svěžím, čtivým a poutavým jazykem. K jeho stylu patří také mírná provokativnost. Zaujme a podněcuje. Je to knížečka, kterou nestačí pouze přečíst a odložit, ale vracet se k ní a promýšlet ji. Tato knížečka vrcholí „Devatenácti teze- mi aneb vzdoroscénářem“ (s. 141-151). Posledních pět tezí se zabývá podobou a smyslem farářské služby v současné době. Jedna z posledních vět knihy zní: „Ve farářské práci nejde o to, aby vzkvétala církev, ale aby svět mohl žít (a ne umírat) a radovat se (a nehrbit). Pouze církev ve svých lepších dnech – a také synagoga a mešita ve svých lepších dnech – mohou světu zprostředkovat onu vznětlivou svatost, nastolit onu víceznačnost a v této víceznačnosti s nadějí na obnovu vydržet. A pak už jen čekat.“ (s. 151).

Nacházíme se ve stejné situaci a řešíme stejné otázky. Možná nám přístup Waltera Brueggemanna pomůže najít novou inspiraci a život. Jsem přesvědčen, že ano.

Emanuel Lévinas

Etika a nekonečno

Praha OIKOYMENH 2009

Již delší dobu ji mám na pracovním stole připravenou ke čtení. Jedná se o sborník drobnějších textů Emanuela Lévinase (1906-1996),

francouzského židovského filosofa a náboženského myslitele litevského původu. Autor úžasným způsobem interpretuje myšlenky talmudických rabínů a pozdějších vykladačů židovské tradice ve filosofickém kontextu. Některé texty jsou obtížnější a vyžadují velkou pozornost (několikrát opakovat), jiné jsou snazší. Osobně mne zaujala studie „Zjevení podle židovské tradice“ (s. 64nn). Pár myšlenek na „ochutnání“: „Text (=Písma) všude vyzývá jít dál za přímý smysl... Slovo Boží má bezpočet významů... Celek pravdy vzniká z přínosu mnoha lidí: nositelem tajemství textu je jeden každý poslech... Náboženský akt naslouchání zjevenému slovu se ztotožňuje s diskusí, jež chce zůstat ve své problematice co nejodvážněji otevřená...“ Toto naslouchání má pochopitelně jedinečný duchovní i etický nárok. Jedinečnost posluchače s sebou nese i jedinečnou odpovědnost za druhého.

Z dalších textů uvedu ještě dva. První se zabývá stvořením člověka k obrazu Božímu v publikaci rabiho Chajima z Voložinu vydané pod názvem Nefeš ha-Chajim v roce 1824 ve Vilně (*dnes: Vilnius*) („K obrazu Božímu“ podle Rabiho Chajima Voložinera“ *str. 85nn*). Pozoruhodná a pronikavá interpretace spojující prvky talmudické i mystické tradice židovství s filosofií!

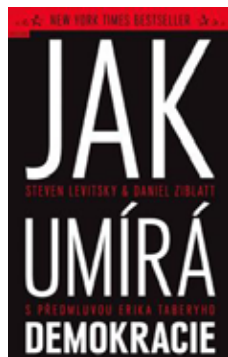
A do třetice pojednání o státu v židovské tradici nazvané „Stát Caesarův a stát Davidův“ (s. 102) obsahující zajímavé – a v současnosti aktuální téma – vztahu náboženských tradic k politice, nároků na politiku a politiky kladených a také téma politiky a myšlenky Mesiáše.

Vím, že se jedná o náročné texty. Ale možná právě letní měsíce nabízejí více času a klidu věnovat se takovým zásadnějším a náročnějším textům. Četba takových textů přináší mnohou námahu, ale taky radost z otevírání se nových obzorů a souvislostí. V době narůstající povrchnosti a zjednodušování může být takový ponor nesmírně osvěžující.

Steven Levitsky a Daniel Ziblatt

Jak umírá demokracie
(orig. *How Democracies Die*)

Praha Prostor 2018

Další tip nabízí z oblasti politologie. Jedná se o bestseller podle hodnocení New York Times. Název zní poněkud depresivně. Autoři, odborníci a profesori renomovaných amerických univerzit, se zabývají otázkami slabin a ohrožení demokracie. Steven Levitsky (nar. 1968) se zabývá problematikou demokracie a autoritářských režimů Latinské Ameriky. Daniel Ziblatt (1972) se specializuje na procesy demokratizace a jejího rozpadu v Evropě od 19. století do dneška.

Bezprostředním podnětem vedoucím ke vzniku této knihy byl šok ze zvolení Donalda Trumpa prezidentem USA (2016), ale také nárůst populistických tendencí ve světě (brexit) i autoritářských režimů.

Je to i naše realita. V době, kdy toto píšu, jsme svědky neuvěřitelného ignorování pravidel demokratického státu ze strany nejvyšších představitelů České republiky (*začátek července L. P. 2019*). Jak napsala výstižně s ohledem na americké poměry Jennifer Szalaiová v The New York Times: „Jak umírá demokracie“ je srozumitelný a nezbytný průvodce současným světem.“ Ano, bohužel. Ovšem smyslem knihy není děsit, nýbrž poukázat na „mechanismy“ působící nenápadně a skrytě sesuv od demokracie k autoritářskému státu. Demokracie bývá ohrožena v různých dobách. Nezažíváme to poprvé. I když naše doba má svá specifika (vliv sociálních sítí, nebezpečí manipulace). Důležité je poučit se z dějin. Co si lze odnést? Nespolupracovat, nevyužívat spojenectví populistických autoritářů pro vlastní politické cíle, dávat před-

nost demokracii před krátkodobým stranickým zájmem, držet pravidla. Obrana demokracie klade velký nárok na občany (občanská společnost), ale také na politiky. Jsou chvíle, kdy je potřeba projevit odvahu.

Myslím, že v naší vyhrocující se situaci je třeba dávat velký pozor, bránit demokracii, ale také poučit se a snažit se porozumět tomu, co se děje a co současná chvíle vyžaduje. Letos budeme děkovat za 30 let svobody a demokracie v naší zemi. Jako přípravu na toto poděkování si můžeme přečíst „Jak umírá demokracie“ – ne, abychom se děsili návratu totality, ale pochopili, co to ta demokracie je a co pro ni můžeme udělat i my jako občané a křesťané.

Fabrice Hadjadj

Když je všechno na cestě ke zkáze.

Úvahy o konci a cíli kultury a modernity.

Brno, CDK 2019

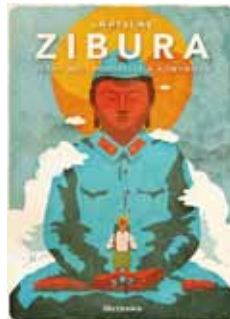
A ještě jedna dobrá zpráva. V červnu vyšel v Brně (CDK) překlad další (*druhé*) knihy francouzského filosofa, teologa, spisovatele a dramatika Fabrice Hadjadje (nar. 1971) s optimistickým názvem „*Když je všechno na cestě ke zkáze. Úvahy o konci a cíli kultury a modernity.*“ Těším se na hluboké myšlenky vyjádřené svěžím, neutřelým a poutavým způsobem.

Dobrou zprávou je, že kniha mohla vyjít díky podpoře 236 dárců, kteří její vydání pomohli v rámci crowdfundingové sbírky na Startovači zafinancovat.

Ladislav Zibura

Pěšky mezi buddhisty a komunisty.

Brno, BizBooks 2016

Na závěr něco „lehčího“ na prázdniny. Slovo „lehčí“ používám s nadsázkou. Nejde jen o pouhý cestopis. Dotýká se totiž něčeho velmi zásadního a současně aktuálního. Mezi lidmi je rozšířen strach z toho, kdo je odjinud (xenofobie). Doslova paralyzuje naši společnost a činí ji náchylnou nechat se manipulovat domnělými ochránci před nebezpečím cizinců. Setkání přes hranice kultur může být náročné a riskantní, ale taky nejspíš ukáže, že k sobě jako lidé máme přece jen blíž, než bychom si mysleli. Také právě o tom je tato kniha.

K četbě mne nepřímo inspiroval jeden z mých synů. Rád cestuje a miluje dobrodružství. Přál si nějakou Ziburovu knížku k narozeninám. Zaujala mne tak moc, že jsem si ji sám taky nakonec přečetl. (*A chystám se na další.*)

Autor (*1992) popisuje vtipným způsobem svou zkušenost z pěšího putování Nepálem a částí Číny (*mezi Čengdu a Xi'anem*) bez znalosti místních jazyků, při němž zažil bezpočet nejrůznějších setkání s místními obyvateli.

Místo pojednání o knize uvedu citát: „O myšlence vzájemného respektu a pochopení mezi kulturami můžeme dlouze diskutovat. Jen těžko ji budeme realizovat mezi lidmi, kteří se navzájem vůbec neznají. A myslím si, že Evropan, který přespí u ochotných lidí v obýváku, je dobrou vlašťovkou nové doby. Jak Evropan, tak jeho hostitelé totiž zjistí jednu zásadní věc – jsou si bližší, než očekávali. Není to věc, kterou by mohli vyčíst z knih nebo vidět v televizi. Musejí ji prožít...“ (*Kapitola „Utápím se v blátě“*)

Tak přeji pěkné léto a dobré počtení.

Petr Šandera

Narozeniny a výročí

Mgr. Lenka Gláserová – 23. srpna (40 let)
farářka v NO Brno Černovice

Ing. Michaela Kubíčková – 29. září (50 let)
tajemnice diecézní rady

Blahopřejeme

foto Václav Kovalčík

Datový plán

Srpen

- 27. 7. až 3. 8. – setkání mládeže v Příbyslavi
- 10. až 17. 8. – setkání dětí v Příbyslavi
- 23. 8. – jednání Diecézního revizního finančního výboru

Září

- 2. 9. – zasedání Diecézní rady
- 9. 9. – kurz základů teologie
- 12. 9. – společná vikariátní konference duchovních
- 14. 9. – zasedání Ústřední rady
- 15. 9. – partnerská neděle – sbírka Essen
ekumenická neděle
- 27. 9. – jednání Diecézního revizního finančního výboru
- 27. až 29. 9. – celocírkevní setkání mládeže v Praze

Říjen

- 3. 10. – vikariátní konference duchovních Brno
- 5. 10. – kurz základů teologie
- 7. 10. – zasedání Diecézní rady
- 12. 10. – zasedání Ústřední rady
- 15. 10. – vikariátní konference duchovních
Východní Morava

- 19. 10. – diecézní den –
poděkování za svobodu, Prostějov
- 20. 10. – 100. výročí liturgie v českém jazyce –
Uherský Brod
- 25. 10. – jednání Diecézního revizního finančního výboru
- 28. 10. – slavnostní bohoslužby v Hradci Králové

Listopad

- 2. 11. – slavnost světla v Prostějově
- kurz základů teologie
- 4. 11. – zasedání Diecézní rady
- 8. 11. – zasedání Ústřední rady
- 8. až 10. 11. – setkání rodin
- 9. 11. – jednání Církevního zastupitelstva
- 14. 11. – společná vikariátní konference duchovních
- jednání teologického poradního sboru
- 16. 11. – celocírkevní pouť (Olomouc)
- 22. 11. – jednání Diecézního revizního finančního výboru
- 23. 11. – podzimní diecézní shromáždění
- 24. 11. – poslední neděle liturgického roku
- 25. až 27. 11. – duchovní cvičení

Vinný kmen

občasník Brněnské diecéze číslo 29

Vydala Brněnská diecéze Církve československé husitské
v roce 2019

© Brněnská diecéze CČSH

Redakční rada: šéfredaktor: Miroslav Kubíček,
členové: Petr Šandera, Michaela Kubíčková, Pavel Pospíšil

Stálí dopisovatelé: Jiří Sladký, Michal Hvězda, Ivana Krejčí

Sazba a tisk: Tiskové středisko DR CČSH v Brně.
Fotografie neoznačené autorem pocházejí z archivu DR.

Určeno pro vnitřní potřebu CČSH